

Livets skeden

Från vaggan till graven

Riter är återkommande handlingar som har en symbolisk innebörd – de uttrycker en djupare mening som går bortom orden. I många kulturer har riterna också en religiös och magisk innebörd. Riter och ceremonier har varit viktiga för människor i alla samhällen och kulturer. Riterna ger våra liv struktur och regelbundenhet, och de ger oss ett språk att uttrycka starka känslor och samhörighet.

Många riter upprepas regelbundet, medan vissa riter endast sker en gång i livet. Dessa brukar kallas övergångsriter (*rites de passage*) och utförs när människor går från en fas i livet till en annan. Vanligtvis handlar det om de viktigaste stadierna i en människas liv: födelse, pubertet, äktenskap, barnafödande och död. Övergångsriterna har oftast fått sin utformning i ett religiöst sammanhang, men kan leva kvar i kulturen även om den religiösa innebörden inte längre har någon avgörande betydelse. Exempelvis väljer många svenskar att gifta sig eller begravas i Svenska kyrkan även om de inte själva har en kristen övertygelse.

Övergångsriterna kan se mycket olika ut i olika delar av världen, men de följer samma grundtanke: för att uppnå det nya tillståndet måste man lägga det föregående helt bakom sig. I många av naturfolkens religioner har övergångsriterna inte enbart en

Läroplanen | 421

UPPGIFTER OCH DISKUSSIONSFRÅGOR B4.3

- Vilka riter är viktiga i ditt liv och i din familj? Hur utförs dessa riter och vilken funktion har de? Hur viktiga är riterna för dig?
- Ta reda på vilka olika traditioner kring födelse och namngivning som finns representerade i klassen. Vilka ritualer har varit tradition i dina klasskamraters familjer? Finns det någon tradition som är mer vanlig än andra?
- Är det viktigt att markera övergången från barn till vuxen för människor som växer upp i dagens Sverige? Har den övergången markerats på något sätt i ditt eget liv? Vilka andra markeringar än konfirmationen verkar vara viktiga bland dina jämnåriga?
- Hur kommer det sig att många svenskar som inte själva ser sig som kristna, ändå väljer att gifta sig i kyrkan, "inför Gud"?

- Om du någon gång tänker gifta dig –vill du då gifta dig med en religiös ceremoni (t.ex. i en kyrka eller i närvaro av en rabbin eller imam) eller vill du gifta dig icke-religiöst? Motivera.
- Vilka olika omskrivningar för "att dö" har du mött? Varför tror du att en del väljer att använda andra uttryck för att prata om att någon har dött?
- Vad tror du händer när vi dör? Vilket av de tre synsätt som presenteras i läroboken (sid. 437-438) stämmer bäst överens med din egen uppfattning?
- Vilka förklaringar tycker du verkar mest rimliga när det gäller nära döden-upplevelser?
- Gå in på webbplatsen för Vita Arkivet eller Livsarkivet (se länkar i länklistan) och fundera över hur du skulle vilja ha det när du dör. Fundera över vad som är viktigt för dig och varför just detta är viktigt.
- Tror du att människors religiösa övertygelser kan hjälpa dem genom perioder av sorg? Hur? Kan även sekulära livsåskådningar ge tröst och styrka i sorgearbetet?
- Undersök begravningsritualerna i den ort där du bor. Hur vanligt är det med kristna begravningar? Förekommer begravningar med andra religiösa traditioner än de kristna? Hur vanligt är det med sekulära/borgerliga begravningar?

LÄNKAR B4.3

SO-Rummet – Myt och rit

www.so-rummet.se/kategorier/religion/myt-och-rit

SO-Rummet – Livsfrågor

www.so-rummet.se/kategorier/religion/livsfragor

Livets Steg – Anders Ryman

www.livetssteg.se

Dopguiden.se

www.dopguiden.se

Bröllopguiden.se

www.brollopguiden.se

Stiftelsen för Forskning i Nära-dödenupplevelser

www.nderf.org/Swedish

Den sista vilan

www.densistavilan.se

Fonus – Vita arkivet

fonusost.se/wp-content/uploads/2015/10/va_blankett_2013_31maj.pdf

Livsarkivet (Sveriges Begravningsbyråers Förbund)

www.livsarkivet.se

Minnesrummet

www.minnesrummet.se

Till Minne Av.se

www.tillminneav.se

Alcor Life Extension Foundation

www.alcor.org

LifeGem – Ashes to Diamonds

www.lifegem.com

FILMER B4.3

Lunds stift – barndop i kyrka

www.youtube.com/watch?v=k0k7oLMFGV0&feature=c4-overview-vl&list=PL86614DCD09F50FF4

Lunds stift – barndop i hemmet

www.youtube.com/watch?v=P7eIOJlGQog&feature=c4-overview-vl&list=PL86614DCD09F50FF4

Lunds stift – ungdomsdop i en sjö

www.youtube.com/watch?v=AUwzYPJl4Ro&feature=c4-overview-vl&list=PL86614DCD09F50FF4

Konfirmera.nu – informationsfilm från Svenska kyrkan

www.youtube.com/watch?v=OIAQt1ML4cY

UR Samtiden – Bröllopsceremonier i förändring

www.ur.se/Produkter/160190-UR-Samtiden-Aktenskap-i-tiden-Brollopsceremonier-i-forandring

UR – Elias och de stora frågorna: Döden

www.ur.se/Produkter/166824-Elias-och-de-stora-fragorna-Doden

UR – Tänk om... man var död!

www.ur.se/Produkter/151017-Tank-om-man-var-dod

UR Samtiden – Att prata om vår död

www.ur.se/Produkter/159834-UR-Samtiden-Vard-i-livets-slutskede-Att-prata-om-var-dod

Kortdokumentären Den enes död

www.youtube.com/watch?v=EVj0yBRYybo